

DÅPSGUDSTJENESTE

Vingårdssøndagen

Lørenskog kirke 2. september 2012

Lukas 17,7-10

PREKEN

1. LESE BIBELTEKSTEN LUKAS 17,7 - 10

7 Dersom en av dere har en tjener som er ute og pløyer eller gjeter, vil han da si til tjeneren når han kommer hjem fra markene: 'Kom nå og sett deg til bords?' 8 Nei, han vil si: 'Lag til kveldsmaten, bind opp kjortelen og stå til tjeneste for meg mens jeg spiser og drikker. Etterpå kan du selv få deg mat.' 9 Takker han vel tjeneren for at han gjorde det han var pålagt? 10 På samme måte med dere: Når dere har gjort alt som er pålagt dere, skal dere si: 'Vi er unyttige tjenere og har bare gjort det vi var skyldige til å gjøre.'»

2. HVOR ER ARBEIDSTILSYNET?

Av og til når jeg skal forberede en gudstjeneste og ser hvilken prekentekest det er, så får man lyst til å velge en annen. I dag var det sånn. Her leser vi om en herre og hans tjener. I seg selv et litt undertrykkende og aristokratisk situasjon. Arbeidsdagen er lang og hard. Den kan den jo være for oss i dag innimellom også. Men her er det ikke noe han kan velge selv og det virker ikke å være aktuelt med overtidsbetaling. Han får ingen takk. Alt er pålagt – hva slags arbeidsavtale er dette? Avslutningen levner ingen tvil om at dette ikke er satt på spissen eller karikert. Her kommer det for en dag svart på hvitt: Vi er unyttige/uverdige tjenere og har bare gjort det vi var skyldige å gjøre. Hvor er arbeidstilsynet? Her er det mye HMS-arbeid å gjøre!

Det er vingårdssøndagen i dag som handler om å være i tjeneste for Gud og hverandre. For en kick-off tekst! Makan til motivasjonsdreper – i så fall! Så fristelsen til å bytte tekst var stor. Men det synes jeg er litt feigt. Å unngå de litt kronglete tekstene. Så vi prøver.

3. JESUS ER EN PROVOKATØR

Jesus var jo på mange måter en provokatør. Med ting han sa, gjorde, og ved sin væremåte provoserte han stadig folk rundt seg, ikke minst de med makt, og da særlig de med religiøs makt. Gjennom historien som har kirka og samfunnet harmonisert mye av det han sa og gjorde. Bare det at man så lenge og mange ganger har hørt om det han sa og gjorde gjør at det mister mye av sin radikalitet. Provokasjonene står igjen som milde oppfordringer.

Men med vår tekst er det faktisk motsatt. Den er mer provoserende i dag enn på Jesu tid. Den gang var jo herre-tjener relasjonen helt vanlig. Eller herre-slave. Ordet for tjener, doulos, betyr egentlig slave. Det Jesus forteller om denne slavens arbeidsvilkår var ikke så spesielt. Den bonden var tydeligvis rik nok til å ha en slave, men bare rik nok til en siden slaven måtte fortsette å tjene ved bordene når han kommer hjem etter en lang arbeidsdag på marken. Så da måtte det bli sånn. Og det var også vanlig og allment og beskrive forhold til Gud med et sånt bilde. Jesus provosert på mange måter i sin tid, men ikke med dette.

Men for oss i dag er dette full kræsje. Med vårt demokrati, likestilling og rettigheter og ordninger for arbeidslivet. Som mer enn noe annet har sitt utgangspunkt og motivasjon fra kristendommen. Det kræsjer jo helt med vår fortjenestetankegang og ikke minst forhandlingskultur. Selv barna våre er jo fra tidlig av forhandlere. Det lærte jeg for alvor da jeg jobbet et halvt år i skolen for noen år siden. Selv blåmor i blåfjell er jo gammeldags her når hun sier: Sånn er det med den saken. Det godtar ikke en førsteklassing nødvendigvis. Så denne teksten om uverdige tjenere som har gjort det vi er skyldige river godt i det moderne mennesket.

4. GUD ER I EN ANNEN KATEGORI – TAKK OG LOV!

Men Gud er i en annen kategori – takk og lov, vil jeg si. Han lar seg ikke innordne i de målestokker og systemer vi mennesker lager. Hadde han da vært Gud? Hvis vi kunne styre han med flertallets krav om det ene og det andre. Hvor vi kunne forhandle om betingelser og belønning som likeverdige aktører? Gud er jo per definisjon over alle ting. Han er skaperen, han gir liv og livspust til alt som lever, inkludert deg og meg. Han har med sin sønn Jesus Kristus frelst oss fra det onde. Gud er sentrum i tilværelsen, ikke mennesket. Hvem kan komme med berettigede krav overfor Gud? Ingen.

Dette er masse godt å si om den verdighet alle mennesker har, og det selvstendige og oppreiste mennesket og våre rettigheter med menneskerettighetene som det klareste uttrykk for. De har som sagt sin viktigste utspringspunkt og motivasjon i kristen tro og verdier. Men da trenger vi kanskje mer enn noen gang dagens tekst til å bryne oss på og sette ting i perspektiv.

I måten vi lever med våre nærmeste kan vi jo kjenne igjen litt av dagens tekst. Vi gjør gjerne tjenester for barna våre, vår familie og til dels venner, dagen lang innimellom, uten at vi forventer noen belønning eller krever det. Det gjør vi fordi vi vil, ja, sånn er det. Vi tilhører hverandre og stiller opp for hverandre uten krav. Vi skylder hverandre det.

Gud er større og over disse kategoriene, men noe av det samme er det tenker jeg. Vi tilhører Gud vår skaper. Og vi står i hans tjeneste. Han som har gjort alt for oss.

5. NÅDE – IKKE PROVOKASJON

Dypest sett er dette da ikke en provokasjon, men nåde. I møte med Gud kan vi komme som vi er. Vi trenger ikke gjøre oss lekre, eller ha en best mulig CV. Vi trenger ikke planlegge hvordan vi kan posisjonere oss best mulig. Vi trenger ikke å tenke i møte med en ny dag, hvor mange gode gjerninger må jeg gjøre i dag for å kunne ha noe å si. Fordi det hjelper ingenting. Det handler ikke om fortjeneste eller forhandlinger. Jeg får i bunn og grunn ingenting på grunn av meg og det jeg gjør. Jeg får alt på grunn av han. Det er egentlig befriende. Det er nåde.

Vi skal se det i dåpen tydeligere enn noe annet sted. Disse nydelige små har ikke gjort noe i livet annet enn å være. Ta i mot. La seg betjene av puppen og mor og fars omsorg. Og de tar i mot. Og i Guds rike er de hjertelig velkommen. Av nåde. Uten fortjeneste, uten forhandlingsmulighet. De får det gratis. Av nåde. Ja, de er forbilder for oss. Jesus sier at vi må bli som dem for å komme inn i Guds rike. Vi må gi opp fortjenestetanken, forhandlingskulturen, og i tillit ta i mot Guds nåde. Ufortjent.

Så er vi altså for den store Gud unyttige tjenere som gjør det vi er skyldige til. Det lugger enda. Men samtidig er vi så unike og verdifulle at Gud selv kom til jord ved sin sønn Jesus. Den kanskje mest treffende overskriften over Jesu liv er tjenerskap. Han tok slavens jobb og vasket disiplene sine skitne føtter for å gi dem et eksempel. For som han sa: Den som vil være stor blant dere skal være alles tjener. Finalen var at han ga sitt liv for vår skyld med tortur, lidelse og korsdød. Så mye var vi verdt for Gud.

Men vi må aldri snu det på hodet. Vi som var verdt alt for Gud, og som krevde alt av Jesus. Vi er mennesker og han er Gud. Vi har ingen berettigede krav å komme med. Men for en Gud og Herre han er. Full av nåde og sannhet. Full av kjærighet og tjenersinn. Han vil jeg gi mitt ja og han er jeg skyldig å tjene.